

འབར་ཁྱུན་འཕུལ་དེས། [༠༡༥]

ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོན་མདོ་ཅམ་བཟོད་པ།

ནོར་ནག་གིས་ལྷུང་ལྷུང་བྲིས།

ཨར་བྲེས་རིག་མཛོད་དེབ་ཆེན་མོ་ཡང་།

SJRB-0301

འབར་ཞུན་འཕྲུལ་དེབ་གྱི་པར་གཞི་ཨར་བཞག་བྱས་ཡོད།
ཨར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལི་ཙྰ་མ་རྒྱུག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་རྩ་བཅོས།
ཨར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༡༥ ལོའི་ཟླ་དྲུག་པར་ཙྰ་མ་རྒྱུག་བྱས།
༢༠༢༢ ཟླ་བཅུ་དྲུག་པར་བསྐྱར་སྤེལ་བྱས།

ཨར་བྲེས་རིག་མཛོད་བྱ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཨིག་འབྲེལ་བྱ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

དཀར་ཆག

འབྲེལ་ལྷིང་གི་ཆོས་ལུགས་ཆེན་པོ་གསུམ་ལས་ཁ་ཆེ་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ།

དང་པོ། མདོར་བསྟན་པ།	༡
གཉིས་པ། ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒོལ་འབྱེད་པ་དང་བྱུང་འཕེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས།	༡
གསུམ་པ། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞི་རྒྱུ་དང་མོས་དང་འོས་འགན་ལ།	༥
གཅིག ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞི་རྒྱུ་དང་མོས།	༥
༡) ཨ་ལར་ (Allah) དང་མོས་བྱེད་པ།	༥
༢) ལྷ་འི་ཕོ་ཉར་དང་མོས་བྱེད་པ།	༦
༣) གསུང་རབ་ལ་དང་མོས་བྱེད་པ།	༦
༤) མཛོན་ཤེས་ཅན་ལ་དང་མོས་བྱེད་པ།	༧
༥) སྡོན་གྱི་བཞོད་སྤྲིག་ལ་དང་མོས་བྱེད་པ།	༡༠
༦) རྒྱལ་མཐའ་དང་དང་འདས་ལོག།	༡༠
གཉིས། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་པའི་འོས་འགན་ལ།	༡༡

དཀར་ཆག

བཞི་བ། ཁ་ཆེ་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་གྲབ་མཐའ་གཙོ་བོ་འགའ།	༡༩
༡) རྩོམ་གྱི་གྲབ་མཐའ།	༡༩
༢) རྩོམ་གྱི་གྲབ་མཐའ།	༡༩
༣) རྩོམ་གྱི་གྲབ་མཐའ།	༡༩
ལྔ་བ། ཁ་ཆེ་ཚོས་ལྷགས་དང་ཡེ་ཤུ་ཚོས་ལྷགས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།	༡༩
རྒྱུ་ལ། མཇུག་གི་གཏམ།	༡༩

འཛམ་གླིང་གི་ཆོས་ལུགས་ཆེན་པོ་གསུམ་ལས་ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་
གྱི་སྐོར་ཕ་དོ་ཙམ་བརྗོད་པ།

དང་པོ། བཤོར་བསྟན་པ།

ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ཆོས་ལུགས་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་
ཡིན་ཞིང་། ཡེ་ཤུ་ཆོས་ལུགས་དང་ཡི་ཏུ་ཐའེ་ཆོས་ལུགས་བཅས་ནི་ཆོས་རྒྱུད་གཅིག་
ཏུ་གཏོགས། སྐྱ་བསྐྱར་བྱས་ན་དབྱེ་སི་ལན་(Islam) ཆོས་ལུགས་ཀྱང་ཟེར། དབྱེ་
སི་ལན་ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཁ་ལ་ཉན་པ་དང་ཞི་བདེ་ལ་གོ། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་
པ་བྱེད་མཁན་ལ་མོ་སི་ལིན་ (Muslim) ཏུ་འབོད་ཅིང་། དེའི་དོན་ནི་དགོན་མཆོག་
ཨ་ལའི་བཀའ་ལ་ཉན་པའི་མི་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ཨ་ལ་ནི་ཨ་ར་རྩེའི་སྐད་ཁྱིད་གྱི་ལྷ་སྟེ
Ilah ཞེས་པའི་མིང་གི་སྟོན་འདུག །al ལས་བྱུང་བར་འདོད་ཅིང་། ཨ་ལ་ནི་ཁ་ཆེ་
ཆོས་ལུགས་ཁྱིད་ཏུ་དད་མོས་བྱེད་བཞིན་པའི་འཛིག་ཉན་བཀོད་པ་པོ་དགོན་མཆོག་
གི་མཆན་ཡིན། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ནི་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྟོད་དུ་ཨ་རབ་བྱེད་སྤིང་
དུ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་སྐོལ་འབྱེད་པ་ནི་བཀའི་པོ་ཉ་དང་མཛོན་ཤེས་ཅན་དུ་གྲགས་པའི་མོ་
ཉན་མོད་ཏི་ཡིན། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་དེ་གཙོ་བོ་ཡ་གླིང་རྒྱབ་མ་དང་དཀྱིལ་མ། ལྷོ་མ།
ད་དུང་ཤར་ལྷོ་ས་ཁུལ་དང་། རྗེ་གླིང་བྱང་མ་སོགས་སུ་དར་བྱས་ཆེ་ཞིང་། འཛམ་གླིང་
འབྲུག་ཆེན་གཉིས་པའི་རྗེས་སུ། ཡོ་རོབ་རྒྱབ་མ་དང་མེ་གླིང་བྱང་མ། རྗེ་གླིང་དང་ཨོ་

སི་ཁྲུ་མི་ཡ་སོགས་ལ་འདར་མགྲོགས་སྒྱུར་གྱིས་དར་བྱས་ཏུ་སོང་། ཡོ་རོབ་རྒྱབ་མའི་
རྒྱལ་ཁབ་ལ་ལར་ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་གངས་འབོར་ཆེན་
ཡོད་དེ། དཔེར་ན། རྩ་རན་སི་ལྷ་བྱར་མཆོན་ན་ཁ་ཆེ་དད་ལྡན་པའི་མི་གངས་དེ་སྤྱི་འི་
མི་གངས་ཀྱི་༡༠%ཟིན་ཡོད་ཅིང་། དབྱིན་ཇི་དང་འཇར་མན་དུ་འདར་ཁ་ཆེ་པའི་མི་མི་
གངས་འབོར་ཆེན་ཡོད། ཨ་རིར་ཁ་ཆེ་དད་ལྡན་པ་ས་ཡ་བརྒྱད་ལྷག་ཡོད། དེར་
སྐབས་འཇར་མ་གླིང་དུ་ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་པལ་ཆེར་མི་དུང་ལྷུར་
༡༣ ལྷག་ཡོད་ཅིང་། དེས་འཇར་མ་གླིང་སྤྱི་འི་མི་གངས་ཀྱི་ ༡༤.༩% ཟིན་ཡོད།

གཉེས་པ། ཁ་ཆེ་འི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སློལ་འབྱེད་པ་དང་
བྱུང་འབེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུན།

ཁ་ཆེ་འི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སློལ་འབྱེད་པ་མོ་ཏན་མོད་ཏེ་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༥༧༠ ལོར་ཨ་ར་
རྫོ་ཡི་མད་ཅ་གོང་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཁོང་གི་ཁྲིམ་རྒྱུད་དེ་གཤགས་ཆེ་ཞིང་ཀུན་གྱིས་གོང་
བཀྱར་བྱེད་ས་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་ནི་ཨ་མའི་མངལ་ན་ཡོད་པའི་དུས་པ་གན་
འདས་སོང་ལ། དགྲུང་ལོ་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་ཨ་མ་ཡང་འདས་པས་བྲ་སྟག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་།
གཉེན་ཉེ་རྒྱལ་གྱིས་གཉོར་སྦྱོང་ལ་བརྟེན་ཏེ་ན་ར་སོན་པ་ཡིན་པས་ཆུང་དུས་དཀའ་
སྟག་གང་མང་ཞིག་ཐུངས། ཁ་ཆེ་འི་ཆོས་ལུགས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱབ་ཁྲོད་མི་ཨ་
ར་རྫོ་འི་རྒྱ་བ་དང་སྐར་མ། མོ་ལྷ། མོ་ལྷ། ཀུན་གྱི་ལྷ་སོགས་ལྷ་མང་པོ་དང་རང་བྱུང་
ཁམས་ལ་དད་མོས་བྱེད་པའི་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་དར་བྱས་ཆེ་བའི་དུས་སྐབས་
ཡིན་ཞིང་། ཁོང་ན་ར་སོན་པའི་གོ་རིམ་ཁོང་དུ། ཨ་ར་རྫོ་འི་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་ཁོང་

ཀྱི་ཁ་ཚད་དང་སྤྱོད་པ་དང་། ཀྱན་སྦྱོང་དང་མི་མ་བུ་ལ་དང་། བག་མེད་ལ་
སོགས་པའི་ངན་གཤེས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་སུན་སྤང་མང་པོ་སྤྱིན། དགྲའ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
སྤྱིང་དུ་ཨ་ཁུ་དང་མཉམ་དུ་རྩེ་མོང་གི་ཆོང་བ་སྐྱོར་ཅིག་དང་མཉམ་དུ་པ་ལེ་སི་ཐན་དང་
སི་རི་ཡའི་ས་ཁུལ་དུ་བྱིན། གནས་དེ་དག་ཏུ་དམ་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ནང་གི་གཏམ་
རྒྱུད་མང་པོ་ཞིག་གསན་པས། ཁོང་གི་ཐོས་རྒྱ་ཆེ་རུ་བྱིན་ཅིང་ཡོན་ཆད་ཀྱང་རྩེ་
མཐོར་བྱིན། ཆོས་ལུགས་དང་མི་ཆེད་ཕྱོགས་སུ་ཐོག་མར་རྒྱས་ལོན་བྱེད་མགོ་
བརྩམས་ཤིང་། ཨ་ར་རྩྭའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དད་མོས་དང་གོམས་གཤེས་ལ་དོགས་
སྤོང་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱང་རྩེ་བཟང་ཏུ་གྱུར། དགྲའ་ལོ་ཉིང་ལྷའི་སྤྱིང་དུ་ཁོང་ལས་
ལོ་བཙོ་ལྷས་ཆེ་བའི། མད་ཅ་གོང་གི་བྱ་ལོ་ཁྲ་དེ་རྩེ་དང་གཉེན་བསྐྱེགས་ཤིང་བྱ་གཉིས་
དང་བྱ་ལོ་བཞི་སྟེ། དེའི་རྩེས་སུ་ཡང་ཁོང་གིས་ལྷ་གཞུག་ཏུ་ཆེན་མ་བཅུ་དང་ཆུན་
མ་གཉིས་སྤངས་ཤིང་། དེའི་ནང་གི་བདུན་ནི་ལུགས་ལོ་ཡིན་ཏེ། དམག་འཁྲུག་གི་ཁྲོད་
ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཡོང་བའི་བཙོན་མ་ཡིན།

བཤད་རྒྱུ་དུ། སྤྱི་ལོ་༩༡༠ ལོའི་མཆན་མོ་ཞིག་ཏུ། མོ་ཉན་མོད་ཏིས་བྲག་ཕུག་
ཏུ་སྐོམ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། ལྷའི་པོ་ཉ་ཅ་བད་ལེ་བེར་བ་དེ་སྐོ་བུར་དུ་ཁོང་གི་སྤྱོད་མཛུན་
དུ་བྱོན་ཏེ། ཁོང་ལ་འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་དཀོན་མཆོག་གི་མཆན་ཁུབ་བསྐྱེགས་བྱེད་
དགོས་པའི་བཀའ་བབས་ཤིང་། དེའི་རྩེས་སུ་ཡང་ཅ་བད་ལེས་ཐངས་མང་པོར་ཁོང་
གི་སྤྱོད་མཛུན་དུ་བྱོན་པར་གྲགས། མོ་ཉན་མོད་ཏིས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ལྷའི་པོ་ཉས་གསུངས་
པའི་གསུང་རྣམས་དད་ལྡན་མང་ཆོགས་ལ་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པར་གསུངས། ཨ་ར་
རྩྭའི་ཡི་གེ Al Qar-an ཞེས་པ་དེ་དབྱིན་ཡིག་གིས་ Koran ཞེས་བཞུང་ཅིང་།

དེའི་དོན་ནི་གསུངས་པ་དང་སྒྲོག་འདོན། རྒྱ་སྒྲོག་སོགས་ལ་འདྲུག ། རྒྱ་ཡིག་ཏུ་
བསྒྱུར་ན་ལྷ་སྒྲི། (ལྷག་ལན) དང་ཡང་ན་དྲི་སྒྲི། (གོ་ལན) ཞེས་བརྗོད། དེ་བས་ཁ་ཆེའི་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ ༼ སྒྲོ་རམ་གསུང་རབ ༽ ནི་བཀའ་པོ་ཉ་ཅ་བད་ལེས་མོ་ཉན་མོད་ཏི་
ལ་བསྟན་པའི་གསུང་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་བསྟུ་ཡིན་པར་བཞེད། ཆོ་སྒྲོ་འབྲེད་པའི་གསུང་
འདི་དག་གིས་མོ་ཉན་མོད་ཏི་ལ་སེམས་ལུགས་བསྐྱེད་པར་བྱས་ཤིང་། ཚུང་མས་
རྒྱ་བ་སྒྲོར་འོག་ཏུ་ཁོང་གིས་མད་ཅ་གོང་གི་ས་ཁུལ་དུ་རང་གི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བསམ་
སྒྲོ་རྒྱ་སྒྲོག་བྱེད་མགོ་བཙུངས།

ལོ་བརྒྱའི་ནང་དུ། མད་ཅ་གོང་དུ་ཁོང་ལ་དགག་པ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་ཐེ་མང་ནས་
ཐེ་མང་དུ་བྱུར། ལྷག་པར་དུ་སྤྱི་ལོ་ ༦༣༠ ལོར་ཁོང་གི་ཚུང་མ་ཁ་ཏེ་ཡ་དང་ཕྱི་ཆེན་
གྱི་ཨ་ཁུ་ཨ་པོ་ཐ་ལེ་པོ་ (Abu Talib) སྤྲ་གཞུག་ཏུ་གཤེགས་པས། མད་ཅ་གོང་
གི་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་སྒྲོག་གསོད་བྱེད་པའི་སྒྲོར་བ་བྱེད་ཅིས་བྱས། དེ་བས་མོ་ཉན་
མོད་ཏི་མད་ཏི་རྒྱ་ (Medina) གོང་དུ་མི་འགོ་ཐབས་མེད་བྱུང་། ཐེངས་འདིའི་
འགྲུལ་བཞུད་ལ་ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལུགས་ཁོང་དུ་ཏི་ཅི་ར་ (Hijira) འཕའ་འཛུགས་
འགྲུལ་བཞུད་ཅེས་འཛོད་ཅིང་། ལོ་དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༦༣༣ ཡིན་པས་ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་
སར་དུ་གཏན་ཁེལ་མཛད་ཡོད།

མད་ཏི་རྒྱ་གོང་ནི་མོ་ཉན་མོད་ཏིས་བྱབ་མཐའ་སོལ་འབྲེད་དང་སྤིང་ཁྱིམས་སྤྱིག་
བཟོ། དམག་འཁྲུག་གཡུལ་འབྲེད་བྱེད་པའི་རྟེན་གཞིར་བྱུར། མོ་ཉན་མོད་ཏི་ཁོང་ཉིང་
ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཙམ་ཞིག་མིན་པར། དོ་རྒྱ་བྲལ་བའི་དམག་སྤྱི་ཆེན་མོ་
ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

སྤྱི་ལོ་ ༦༣༥ ལོར་མོ་ཏྱ་མོད་ཏི་དང་མད་ཅ་མོད་གི་མིའི་བར་དུ་འཐབ་འཁྲུག་
བྱུང་ནས་ཁོང་ཉིད་རྣམ་པར་རྒྱལ་བར་གྱུར། སྤྱི་ལོ་ ༦༣༠ ལོར་མོ་ཏྱ་མོད་ཏིས་
དམག་མི་ཁྲི་ལྷག་འབྲིང་དེ་མད་ཅ་མོད་དུ་གཡུལ་འབྲེད་བྱས་ཤིང་། མད་ཅ་མོད་གི་མི་
རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལྟ་བུའི་དམག་སྟོབས་ལ་འགྲན་འཇུགས་མི་ཐུབ་པ་ཤེས་པས། ཡ་
ལན་སྟོན་མ་ཐུབ་པར་རང་འགྲུལ་ཀྱིས་མོད་གི་སྐོ་ཆེན་བྱས་ཏེ་མགོ་བཏགས་ཤིང་།
དེ་རྗེས་མོད་དེའི་མི་རྣམས་ཀྱི་དད་མོས་ཀྱང་ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ལ་བསྐྱར། མོ་ཏྱ་
མོད་ཏི་མད་ཅ་མོད་དུ་བྱིན་རྗེས་མོད་འདིའི་ལྷ་ཁང་གཙོ་བོ་ཁ་པ་པ་ (Kaaba) ལ་གི་
སྐུ་འབྲེལ་ཡོད་ཆད་བཤེག་ཅིང་། ལྷ་རྩོམ་པོ་ལ་བ་མོ་ཞིག་ལས་གཅིག་ཀྱང་མ་བསྐྱར་
ལ། ཁ་པ་པ་ནི་ཁ་ཆེའི་ཆོས་ཁང་ཡིན་པར་བྲབ་སྟོག་བྱས། དེའི་རྗེས་ཀྱི་ལོ་གཉིས་ཁོང་
ནས། མོ་ཏྱ་མོད་ཏིས་རང་ཉིད་སྟོན་ཤེས་པ་གཙོ་བོ་དང་ཨ་ར་རྩོམ་དབང་བསྐྱར་པ་
ཡིན་པའི་གོ་གནས་ལ་བྱགས་སྟོན་བྱས་ཤིང་། ཁོས་འཛམ་གླིང་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་
ཆེད་དུ། ཨ་ར་རྩོམ་ཆོ་བ་རྣམས་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་ཏེ་དམག་སྟོབས་ཆེ་བའི་དུ་དབྱང་
ཞིག་སྤྲིག་འཇུགས་བྱས། ཁོང་གིས་སེམས་འགྲུག་པ་དང་ཁ་ཏ་སྟོབ་སྟོན་བྱེད་པ།
བྲག་བྱགས་ལ་བརྟེན་ཏེ་འདུལ་བ་སོགས་ཐུང་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་རྒྱས་ལག་དྲུ་བསྐྱར་
བས། ཨ་ར་རྩོམ་གྱིང་ཐུན་དུ་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་རྒྱས།
སྤྱི་ལོ་ ༦༣༣ ལོར། མོ་ཏྱ་མོད་ཏིས་རྗེས་འཇུག་བུ་སྟོབ་ཁྲི་བཅུ་གཉིས་ལྷག་དང་
མཉམ་དུ། བྱིར་མད་ཅ་མོད་གི་ལྷ་ཁང་ཁ་པ་པ་ལ་ལོག་པའི་ལམ་བར་དུ་སྐུ་ལ་བསྐྱར་
བྱུང་སྟེ་ཐུང་ན་ལས་འདས་ཤིང་། ལྷ་བས་དེར་དགྲུང་ལོ་ ༦༣ ཡིན། མོ་ཏྱ་མོད་ཏི་སྐུ་
གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ། ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་དམག་བྲགས་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཐུ་

མཐུད་དུ་ས་ཀྱི་བསྐྱེད།

ཐོད་སི་ཡིས་ (Johannes G. Vos) ཉི་ཡེ་ཤུ་ཆོས་ལུགས་དང་འཛམ་
གླིང་གི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནང་དུ། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དཔག་གིས་སྤྱི་ལོ་
༡༩༣༩ ལོར་ཅེ་རུས་ས་ལེམ་བཟུང་བ་དང་། ལོ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཨེ་ཅི་པ་ལ་བཅའ་
འཇུག་བྱས། ༡༩༣༧ ལོར་དབྱི་རག་བཟུང་། ༡༩༤༢ ལོར་ཐོད་སི་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་
༡༩༣༩ ཅུམ་ལ་ཡ་ཞི་ཡ་དཀྱིལ་མའི་ས་མང་ཆེ་བ་བདག་གིར་བཟུང་ཞིང་། དེའི་རྗེས་
སུ་ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་དེ་དཔག་ཤུགས་རྒྱང་རྒྱང་ལ་བརྟེན་ཏེ་རྒྱ་བསྐྱེད་དུ་བཏང་ཞིང་།
ཁྲབ་ཁྲིངས་དེ་སྟོང་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དུ་བསྐྱེད་པས་ཡོད། མོ་ཉན་མོད་ཏེ་སྤྱི་གཤེགས་
ནས་ལོ་བརྒྱ་མ་འཁོར་བའི་ནང་དུ། རྗེ་གླིང་དཀྱིལ་མ་བྱིངས་དང་སི་ཤེན་གྱི་ས་ཁུལ་
མང་པོ་ཞིག་ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ལ་བསྐྱར་བ་རེད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོར་མར་ཐེ་ཡིས་
(Charles Martel) རྗེ་གླིང་བྱས་པའི་དཔག་དབྱེད་གིས་རྒྱ་རན་སིའི་ཐོར་
སིའི་གཡུལ་འགྲེད་ཁྲིད་དུ་ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་དེ་ཡོ་རོབ་དུ་རྒྱ་བསྐྱེད་པའི་གོམ་
མཆོམས་འཛིན་ཏུ་བརྟུག་བ་རེད། རྗེས་སུ་སི་ཤན་ཡང་བསྐྱར་ཡེ་ཤུ་ཆོས་ལུགས་ལ་
བསྐྱར་མོད། འོན་ཀྱང་མོ་རོ་ཁོ་ནས་པ་ལི་སི་ཐན། ཏོ་ལན་སོགས་ཀྱིས་ད་ལྟ་དུང་ཁ་
ཆེ་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་དེ་ད་ལྟའི་རྗེ་གླིང་བྱང་མ་
དང་ས་ཁུལ་གཞན་དག་ཏུ་ཁྲབ་རྒྱ་ཆེ་རུ་འགྱུར་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། སུའུ་ལེན་དང་ཀྱང་
གོ་ནའང་ཁྲབ་རྒྱ་ཆེ། བསྐྱེད་པས་ཅིས་བྱས་པ་ལྟར་ན། མིག་སྔར་འཛམ་གླིང་ཡོངས་
སུ་ཁ་ཆེ་དད་ལྡན་པ་དུང་ཕྱར་ཉེར་གཅིག་དང་ས་ཡ་བྲུག་དང་བདུན་བརྒྱ་ལོད།
ཅིས་གསུངས་ཡོད།

གསུམ་པ། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞི་རྒྱུ་དང་མོས་དང་ལོས་འགན་ལ།

གཅིག ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞི་རྒྱུ་དང་མོས།

ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞི་རྒྱུ་དང་མོས་དེ་ཉ་ཅང་སྐབས་བདེ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཨ་
ལ་དང་བཀའ་ལོ་སྟེ། གསུང་རབ། མཛོན་ཤེས་ཅན། སྟོན་གྱི་བཀོད་སྟོན། འདུས་མཐའ་
ལ་དང་མོས་བྱེད་པ་དང་། འདས་ལོག་སོགས་རིགས་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་ཆོག

༡) ཨ་ལར་ (Allah) དང་མོས་བྱེད་པ།

ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ནི་སྟོན་གཅིག་ལ་དང་མོས་བྱེད་པའི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཡིན་
ཞིང་། འཛིག་ཉེན་བཀོད་པ་སོ་དཀོན་མཆོག་ཉག་ཅིག་མ་གཏོགས་མེད་པར་ཡིད་ཆེས་
ཤིང་། ཁོང་གི་མཆོན་ལ་ཨ་ལ་ཟེར། ཨ་ལ་ལས་སྟོན་གཞན་གང་ཡང་མེད་པར་འདོད།
ཨ་ལར་སྟོན་བཟང་༤༤ ཡོད་པར་བཤད་ལ། ཁ་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐེང་
ལ་ ༤༤ ཡོད་པ་ནི་འདི་ཉིད་མཆོན་གྱིན་ཡོད། ཅེ་ཐེན་མིན་གྱིས་༩ ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་
ཀྱི་མདོ་དོན་༽ཞེས་པའི་ནང་དུ། ཨ་ར་རྟེན་སྟོན་མང་ལ་དང་མོས་བྱེད་པའི་ཁྲིད་དུ། མོ་
སྟོན་གསུམ་ལས་གཞན་ད་དུང་མཆོན་དུ་ཨ་ལ་ (Allah) ཞེས་པའི་སྟོན་ཞིག་གཏང་
ཡོད། དེ་ཉིད་སྟོན་གཞན་ལས་སྐབས་ཆེ་ཞིང་མི་ལ་ལས་མོ་སྟོན་གསུམ་སོ་ནི་ཁོང་གི་
བཅུན་མོ་ཡིན་པར་འདོད། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་བྱང་ཇེས་ཨ་ལ་ནི་དཀོན་མཆོག་ཉག་
ཅིག་ཏུ་བཀུར་བ་རེད། ཅེས་གསུངས་ཡོད། དེ་བས་ཨ་ལ་ནི་མོ་ཉན་མོད་ཏེས་གསར་

ཉིད་བྱུང་བ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། ཨ་ར་རྗེའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་གདོད་མ་ནས་དད་མོས་བྱེད་
པའི་ལྷ་འདོན་གི་གཅིག་ཡིན་པ་རྟོགས་བྱས།

༡) ལྷ་འདོན་པོ་ཉལ་དད་མོས་བྱེད་པ།

ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་བཀའ་པོ་ཉ་ནི་འོད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ཉིད་གནམ་ས་
གང་རུང་དུ་ཡོད་པ་དང་། མོ་ཉན་མོད་ཉིས་མཛོང་བའི་ཅ་བད་ལེ་ནི་དེའི་ནང་གི་གཙོ་
བོ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་རྣམས་ཀྱིས་དད་ལྡན་པ་སུ་ལ་མཆོན་
ནའང་ཉིན་བཞིའི་རིང་དུ་བཀའ་པོ་ཉ་ས་ལྷ་སྤྱང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ཉིན་མཆོན་
གཉིས་སུ་བཀའ་པོ་ཉ་གཉིས་གཅིག་མའི་སོ་བར་དུ། ལྷ་སྤྱུ་གུ་དང་ཁ་མཆུ་སྤྲུག་ཆ་
བྱས་ཏེ། དགོ་སྤྲུག་ཡོད་ཆད་ཟིན་གྱིས་སུ་འགོད་བཞིན་ཡོད་པར་འདོད། དེ་དང་མཉམ་
དུ་ད་དུང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འབྲེ་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། ཡ་ཉིང་གི་ལོ་སྤྱོད་ཐུག་འགའི་
སྤོན་དུ། མེ་ལྷེ་ལས་བྱུང་ཞིང་། མོ་མོའི་མཆོན་མ་དང་སྤྱེ་ཁྱ་ན་འཆི་ཡོད་པ་མ་ཟད།
ཕྱི་གསྐྱོང་དགོ་སྤྱང་གི་ལས་ལ་གཞོལ་ཞིང་འབྲེའི་རྒྱལ་བོ་ནི་ཅད་ཐན་ (Shaitan)
ཡིན་པར་འདོད། (དྲ་དམ་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ནང་གི་Satan་དང་འདྲ།)

༡) གསུང་རབ་ལ་དད་མོས་བྱེད་པ།

ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ཨ་ལས་བཀའ་པོ་ཉ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་སྟེགས་བམ་
༡༠༥ ཅན་གྱི་གསུང་རབ་དེ་བསྐྱེད་བར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་རེ་རེ་ནི་ཡ་ཉིང་
གིས་སྟེགས་བམ་བཅུ། སད་ཐེས་སྟེགས་བམ་བཙུ་ལ། ཡེ་ཤོས་སྟེགས་བམ་སུམ་

བཟུ། ཡ་པོད་ལ་ཉན་གྱིས་སྒྲེགས་བམ་བཟུ། མོད་ཞིས་སྒྲེགས་བམ་གཅིག །ད་མེས་
སྒྲེགས་བམ་གཅིག །ཡེ་མོས་སྒྲེགས་བམ་གཅིག །མོ་ཉན་མོད་ཉིས་སྒྲེགས་བམ་
གཅིག །ཉ་སྒྲོ་རམ་གསུང་རབ་༽ བཅས་གསུངས་བ་དང་། སྒྲེགས་བམ་དེ་དག་གི་
ནང་དུ་གོ་གནས་ཆེས་མཐོ་བ་དང་ཆེས་གཙོ་བོ་ནི་ཉ་སྒྲོ་རམ་གསུང་རབ་༽ཡིན་ཞིང་།
དེ་ནི་ལྷ་འི་མོ་ཉ་མད་ཅ་ལེས་བསྟན་པའི་བཀའ་རྒྱུ་མ་མོ་ཉན་མོད་ཉིས་སྒྲོག་པ་ལས་
བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་། འཕོད་པའི་ཐ་སྟན་དང་པོ་སྟུང་དེ་མད་ཅ་ས་ཁུལ་གྱི་ཁ་སྐད་བཀོལ་
ཉེ་བྱིས་ཡོད། ཉ་སྒྲོ་རམ་གསུང་རབ་༽ལ་བསྟོམས་པས་ས་བཅད་ ༡༡༤ ཡོད་ཅིང་།
ཙམ་སྒྲིག་གི་ཐབས་ལམ་དེ་དུས་ཀྱི་སྔ་བྱི་དང་བྱ་བའི་སྔ་གཞུག་ལྟར་སྒྲིག་མེད་པར།
ས་བཅད་ཀྱི་རིང་སྟངས་གི་སྔ་གཞུག་ལྟར་སྒྲིག་ཡོད། ཉ་སྒྲོ་རམ་གསུང་རབ་༽བྱུང་
རྒྱུ་ཆེས་ཆོག་ལ་ལ་ཞིག་གི་གོ་དོན་ཤིན་ཏུ་འགྲེལ་དཀའ་བར་གྱུར་ཅིང་། དེ་བྱིར་སྔ་དུས་
ཀྱི་ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོག་པ་རྒྱུ་མ་མོ་ཉན་མོད་ཉི་འཆོ་གཞེས་དུས་ཀྱི་
གཏམ་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་འཆོལ་སྟུང་དང་དག་སྒྲིག་བྱས་ཉེ་ཉ་དེ་སི་ཕྱེ་ (Hadith)
འཕགས་པའི་བཀའ་སྒྲོ་བ་ཙམ་པའི་དཔེ་ཆ་ཞིག་བསྒྲིགས་ཏེ། འདིས་ཉ་སྒྲོ་རམ་གསུང་
རབ་༽ལ་འགྲེལ་བ་བྱེད་པའི་ཁ་གསལ་གྱི་རྒྱ་ཆ་ལ་བཀོལ་བཞིན་ཡོད།

༡) མདོན་ཤེས་ཅན་ལ་དད་མོས་བྱེད་པ།

ཉ་སྒྲོ་རམ་གསུང་རབ་༽ཀྱི་ནང་དུ་མདོན་ཤེས་ཅན་མཉམས་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་
ཀྱང་མདོན་ཤེས་ཅན་ལ་ཉིང་དང་ནོ་ཡ། ཡ་པོད་ལ་ཉན། མོད་ཞི། ཡེ་མོ། མོ་ཉན་མོད་
ཉི་བཅས་དུག་ནི་ཤིན་ཏུ་གཙོ་ལ། མོ་ཉན་མོད་ཉི་ལས་གཞན་རྒྱུ་མ་ཉ་སྒྲོ་རམ་པའི་

གསུང་རབ་ཤིང་གི་མི་སྣ་ཡིན། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡེ་སོ་ལ་གོང་བཀུར་
བྱེད་ཅིང་། ཁོང་གི་ན་རྩུང་བུ་མོ་ཞིག་ལས་བལྟམས་བར་ཡིད་ཆེས་བྱེད། འོན་ཀྱང་ཡེ་
སོ་སྣ་ཡིན་བར་མི་འདོད་ཅིང་། ཁོང་གི་ལྷ་འེ་བཀའ་གསུང་སྒྲོག་མཁན་གི་མངོན་ཤེས་
ཅན་ཞིག་ཡིན་བར་འདོད། དེ་མ་ཟད་སྒྲོ་རམ་གསུང་རབ་ཤིང་ལས་ཡེ་སོ་གི་རྒྱ་གམ་
སྟེང་དུ་ཤི་བ་མ་ཡིན་བར། རྒྱ་གམ་སྟེང་དུ་གཟེར་མ་མ་གདབ་པའི་སྟོན་དུ་ཨ་ལས་ལྷ་
ཡུལ་དུ་ཁྱིད་བ་དང་། རྒྱ་གམ་སྟེང་དུ་གཟེར་མ་བཏབ་སྟེ་དངོས་སུ་འཆི་མཁན་གི་ཡེ་
སོ་ལ་བརྩམས་པའི་ཡི་འུ་ཏ་ཡིན་བ་སོགས་གསུངས་ཡོད། མངོན་ཤེས་ཅན་འདི་དུག་
ལས་མོ་ཏན་མོད་ཏི་ཆེས་མཐའ་མཐུག་གི་ལུང་བསྟན་གྱིང་མཁན་དང་ཆེས་མཐོ་བའི་
མངོན་ཤེས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས། མངོན་ཤེས་ཅན་གཞན་ལྟ་ལས་གོ་གནས་ཆེས་ཆེར་
བཞག་ཡོད།

༥) སྟོན་གི་བཀོད་སྒྲིག་ལ་དད་མོས་བྱེད་བ།

ཡོད་ཆད་ཨ་ལས་ཆོད་འཛིན་དང་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་བར་ཡིད་ཆེས་
ཤིང་། མིས་རང་དབང་གིས་འབད་བཅོམ་བྱེད་དགོས་པའང་ཁས་ལེན། རང་ཉིད་ཀྱིས་
ལས་དགེ་སྒྲིག་དང་དད་མོས་ལ་འདེམས་ཆོག།

༦) རྒྱས་མཐའ་དང་དང་འདས་ལོག །

མི་ཤི་རྗེས་ཉིན་ཞིག་འདས་ལོག་བྱེད་བར་ཡིད་ཆེས་ཤིང་། ཨ་ལས་མི་རྣམས་ལ་
འདི་གཙོད་བྱས་རྗེས། དེགས་དབྱེ་སྟེ་ལྷ་ཡུལ་དང་དཔྱལ་བ་ལ་བསྐྱལ་བར་འདོད།

གཉིས། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་པ་འཛི་འོས་འགན་ལ།

ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་པ་རྣམས་ལ་ད་དུང་བསྐྱབ་དགོས་པའི་འོས་འགན་ལྔ་ཡོད་པ་
ནི།

༡) རྒྱན་པར་ཨ་ལ་དང་མོ་རྟན་མོད་ཉིའི་མཆན་འདོན་དགོས་པ་སྟེ། དཔེར་ན།
ཨ་ལ་ལས་ལྷ་གཞན་མེད། མོ་རྟན་མོད་ཉི་ནི་ཨ་ལ་འི་ཡུང་སྟོན་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྷ་
བུལོ།

༢) ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་པས་ངེས་པར་དུ་མད་ཅར་ཁ་གཏད་དེ་བྱས་མོས་སར་
བརྟུགས་ནས་བྱག་འཆལ་བ་དང་གསོལ་འདེབས་བྱེད་དགོས།

༣) ཆོས་ཆོགས་ལ་ལ་རྒྱ་ལོར་སྦྱིན་པ་གཏོང་དགོས་པ་དང་། དུ་སྤྱག་དང་
ལུགས་མོ། མི་དཀའ་སྤྱག་ཅན་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས།

༤) ཁ་ཆེའི་ཅིས་ཀྱི་ཆེ་དགྲ་བ་སྦྱང་སྦྱང་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། ཆེ་འདིའི་ནང་དུ། ནད་པ་
དང་ལྷ་སྐོར་བ། སྦྱུ་མ། བྱིས་པར་བྱ་མ་ལུད་དགོས་པའི་བྱུང་མེད། ཁས་འཁོགས་
ཅན། གཡུལ་འབྱེད་ཁྱིད་ཀྱི་དམག་མི་སོགས་ལས། གཞན་ཆང་མས་ཉིན་དཀར་ཆུ་
དང་ཁ་ཟས། འདོད་པ་བསྟེན་པ་སོགས་ལ་འཛེམ་དགོས་ཤིང་། ཉི་མ་བྱུ་བ་རྗེས་ད་
གཟོད་ཟ་མ་ཟོས་ཆོག།

༥) མད་ཅར་མཆོད་མཇལ་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་པ་ཞིག་ཡིན་
ཟིན། ཆེ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཆེས་ཉུང་མཐའ་ཡང་མད་ཅར་ཐེངས་གཅིག་དུ་མཇལ་
དགོས། གལ་ཏེ་དངོས་གནས་མཆོད་མཇལ་དུ་འགྲོ་བའི་རུས་པ་མེད་ན། མི་གཞན་

ཡོད་ཅིང་། གཙུག་ཆེ་བ་དབྱི་ཡང་དང་དབྱི་རག །པ་ཁུ་སི་ཐག། རྒྱ་གར། ཡེ་པ་ལོན། ཨ་
རྒྱ་ཏན། པ་རེན། ཐུང་ཁེ། སོ་ཏི་ཨ་རག། ཡེ་མེན་སོགས་སུ་མཆིས། ལྷ་བའི་ཆ་ནས་
ཐོང་ནི་བྱུང་མཐས་ཨོ་སི་མན་སོགས་མོ་ཏན་མོད་ཏིའི་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་རྒྱུད་འཛིན་
བར་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། ཡེ་མ་མའི་བང་སོ་ལ་དད་མོས་བྱེད། དེ་མ་ཟད་བྱུང་མཐའ་
འདིས་མོ་ཏན་མོད་ཏིའི་པ་རྒྱུད་གཅེན་སོ་དང་མནའ་མ་ཨ་ལེ། རྗེས་སུ་ཁ་ཆེ་ཆོས་
ལུགས་པའི་མགོ་གཙུག་ལ་བསྐྱད་པའི་གཏུང་རྒྱུད་ཡེ་མ་སོགས་ལ་བཅི་བཀུར་བྱེད་
པའི་བྱུང་ཆོས་ལྟན།

༡) མོ་ལྷེ་གྲུབ་མཐའ།

ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཁོད་ཀྱི་ངོ་མཆར་རམ་སྐོག་གྲུར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཡང་འབོད།
སོ་ལྷེ་ཞེས་པ་ནི་ཨ་ར་རྫོའི་སྐྱད་སྒྲ་བསྐྱར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ནི་ལུག་བལ་ལ་གོ་
རྒྱ་མཆོན་ནི་གྲུབ་མཐའ་འདིར་དད་པ་བྱེད་མཁན་གྱིས་བབ་ཆགས་མཆོན་པའི་ཆེད་
དུ་ལུས་ལ་བལ་ཐགས་པའི་སྐྱད་པ་རྩལ་མོས་བཟོས་པའི་ལྷ་བ་གྲོན་པས་མིང་དེ་
ལྷ་རཐོགས་པར་བཤད་ཅིང་། ཡང་ན་སེམས་དག་ཅིང་ཀུན་སྨྱོད་གཙང་བའམ་
(Safa) མཐོ་གནས་ (Saff དཀོན་མཆོག་ཨ་ལའི་གནས་སུ་གོ་གནས་མཐོ་བར་
གོ) ཞེས་པའི་མིང་དག་ལས་བྱུང་བར་འདོད་མཁན་ཡང་ཡོད། གྲུབ་མཐའ་འདི་དུས་
རབས་བདུན་པའི་མཇུག་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། ༼སྐོར་མ་གསུང་རབ་༽ཁོད་ཀྱི་གསུང་ལ་ལ་
ཞིག་ལ་གཞི་འཛིན་པ་མ་ཟད། སོ་ལ་ཐོ་ངོང་ལུགས་གསར་མ་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ནལ་
འབྱོར་སྨྱོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་སོགས་བྱེ་ཡོང་གི་བསམ་སྒོ་ཡང་དང་ལེན་བྱས་ཡོད།

ཨ་ཁ། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་དང་ཡེ་ཤུ་ཆོས་ལུགས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།

ཡེ་ཤུ་ཆོས་ལུགས་ནི་དུས་རབས་དང་པོའི་སྟོན་དུ་ཡ་སྒྲིང་གི་བྱུང་ཕྱོགས་སུ་
བྱུང་ཞིང་། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ནི་དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་དུ་བྱུང་ཞིང་བདུན་པའི་
སྟོན་དུ་ཨ་ར་རྩོད་བྱིང་སྒྲིང་དུ་དར་བྱུང་ཏུ་སོང་བ་རེད། དེ་བས་ཡེ་ཤུ་ཆོས་ལུགས་དེ་ཁ་
ཆེ་ཆོས་ལུགས་ལས་བྱུང་བ་སྔ་བ་རེད། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་རམ་གསུང་རབ་
། ཁོད་དུ་ཡེ་ཤུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་རམ་གསུང་རབ་། རྒྱ་རྒྱུ་རམ་གསུང་མང་པོ་ཞིག་
བྲངས་ཡོད་དེ། བསྟོམས་བཅུས་བྱས་པ་ལྟར་ན། རྒྱ་རྒྱུ་རམ་གསུང་རབ་། རྒྱ་རྒྱུ་
རྒྱ་རྒྱུ་རམ་གསུང་རབ་། ཁོད་ཀྱི་མི་སྣ་ཡ་པོ་ལ་ཉན་ཐེངས་ ༥༩ ལ་སྒྲིང་ཡོད་པ་
དང་། མོ་ཞི་ཐེངས་ ༩༥ མ་ལེ་ཡ་ཐེངས་ ༡༩ ཡེ་སོ་ཐེངས་ ༥༡ བསྟོམས་པའི་
དམ་པའི་གསུང་རབ་གསར་རྒྱུ་ཁོད་ཀྱི་མི་སྣ་ ༩༥ གྲིང་ཡོད། རྒྱ་རྒྱུ་རམ་གསུང་རབ་
། ཁོད་ཀྱི་ས་བཅད་བཅུ་གཉིས་པ་སྟེ། བུ་ལོ་ལོ་ཡོད་ཆེན་མོ་ཅེས་ལ་བཅོང་བའི་སྒྲིང་
ནི་དམ་པའི་གསུང་རབ་རྒྱུ་མའི་ནང་དུ་བཞུགས་པ་དང་པལ་ཆེར་གཅིག་པ་ཡིན། ཡང་
གསུང་ལ་ལ་ཞིག་ནི་རྒྱ་རྒྱུ་རམ་གསུང་རབ་། ཐད་ཀར་དུ་བྲངས་ཡོད། འདི་དག་
གིས་ཡེ་ཤུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་ལ་ལུགས་སྒྲིལ་ཐབ་མོ་ཐེབས་ཡོད་
པ་རྟོགས་བྱས། དེ་བས་ཁྱི་རོང་ཐང་གིས་ཀྱང་ཁོང་གི་གསུང་རྒྱུ་རྒྱ་རྒྱུ་རམ་གསུང་རབ་ཡེ་
ཤུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་། ཅེས་པའི་ནང་དུ། རྒྱ་རྒྱུ་རམ་གསུང་རབ་།
སྒྲིག་པའི་སྐབས་སུ་དམ་པའི་གསུང་རབ་གསར་རྒྱུ་ཁོད་ཀྱི་མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་
གསར་རྒྱུ་བྱེད་ཐུབ་སྟེ། དཔེར་ན། མོ་ཞི། ད་མེ། སོ་ལོ་མེ། ཡོད་ཆེན། ཡོད་པོ། ཡོད་
བླ་སོགས་ནི་མགོ་སྔ་མེད་པར་སྒྲིང་བྱུང་དུ་འབྱུང་ཞིང་། ཆོག་རྒྱུ་སྔ་མ་དང་བྱི་མ་

གཉིས་སྒྲེལ་མི་བྱལ་བ་མ་ཟད་དོན་ཡང་འབྲེལ་མི་ཆགས་པས་མི་རྣམས་ཀྱིས་གོ་
དགའ་ཞིང་མགོ་ཉྐག་ཏུ་འབྱུག་པ་རེད། དེ་བས་དམ་པའི་གསུང་རབ་གསར་ཉིད་སྒྲོག་
མ་སྤྱོད་བའམ་དང་དེའི་སྐོར་རྒྱན་ཤེས་མེད་པའི་མི་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་ཏེ་གོ་རྒྱུ་དགའ་
མོ་ཡིན་ལ། ཐ་ན་སྐོར་མ་གསུང་རབ་འབྲེལ་བ་ཚུམ་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོག་
འབྲེལ་བྱེད་དགའ་མོ་རེད། ཅེས་བཤད་ཡོད།

དེ་ལྟར་འཇམ་ཆོས་ལུགས་འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་བར་གཙོ་བོ་ནི། ཡེ་ཤུ་ཆོས་ལུགས་
པས་ཡེ་མོ་ནི་ལྷ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་པས་ཡེ་མོ་ནི་མི་ཞིག་ཡིན་
པ་ལས་ལྷ་ཡིན་པར་མི་འདོད། དེ་བས། ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་པས་དད་མོས་བྱེད་བཞིན་
པའི་དཀོན་མཆོག་ཨ་ལ་ནི་ཡེ་ཤུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དད་མོས་བྱེད་བཞིན་པའི་ལྷ་ཡེ་ནི་
རྟུ་གཏན་ནས་མིན། དད་མོས་བྱེད་ཡུལ་གྱི་ལྷ་མི་འབྲ་བའི་དབང་གིས་ཆོས་ལུགས་
འདི་གཉིས་རྣམས་པའི་ཆ་ནས་འབྲ་ས་རེ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། རོ་བོའི་ཆ་ནས་གཏན་
ནས་མི་འབྲ་བ་རེད།

དྲུག་པ། མཚུག་གི་གཏན་མ།

དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པ་ནི་བརྟུ་འཕྲིན་གྱི་དུས་རབས་ཤིག་ཡིན་ལ། མིའི་
རིགས་ཀྱི་ཆོམ་རིག་ལག་རྩལ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་བྱིན་པ་དང་བསྐྱོངས་ནས། ས་ཁུལ་
དང་ས་ཁུལ་བར་གྱི་ལམ་ཐག་རྗེ་ཉེ་དང་། མི་རིགས་དང་མི་རིགས་བར་གྱི་འབྲེལ་
འབྲས་རྗེ་ཐབ་ཏུ་སྤྱར་ཏེ། ས་སྐང་ཕྱིལ་བོ་སྤྱོད་བཀའ་ལྟར་སྤྱར་ཡོད་པ་རེད། འདི་

ལྷ་བྱའི་མི་རིགས་དང་མི་རིགས་བར། རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་བར་དུ་ཕན་ཚུན་གྱི་
འགྲོའང་རྒྱན་ལྡན་དུ་གྱུར་ཅིང་འབྲེལ་འབྲེལ་གིན་དུ་ཟབ་པའི་དུས་རབས་ཤིག་ལ། མི་
རིགས་གཞན་གྱི་རིག་གནས་ལ་རྒྱས་ལོན་བྱེད་རྒྱ་ནི་གིན་དུ་གཤམ་ཆེ་བར་འདོད་དེ།
གཞན་གྱི་རིག་གནས་རྒྱས་ལོན་བྱས་ཆེ། ང་ཆོ་ད་གཞོན་སློ་ལས་འགོངས་གིང་ངོ་
མཆར་ལ། དང་ལེན་བྱེད་དཀའ་བའི་མི་རིགས་གཞན་གྱི་བྱ་བ་སྤྱོད་པ་དང་ཡུལ་སློལ་
གོམས་གཤམ། ཆོས་ལུགས་དད་མོས། འཛིག་རྟེན་དང་མི་ཆེ། རིན་ཐང་གི་ལྷ་ཚུལ་
སོགས་ལ་གོ་བ་ཡག་པོ་ལེན་སྤྱོད་པ་རེད།

དེ་བཞིན་དུ་ང་ཆོས་ཀྱང་དེ་ལ་དེར་མཐུན་གྱིས་བྱ་བ་བསྐྱབ་ན་གཅིག་ནས་
གཞན་གྱི་རིག་གནས་ལ་བཅི་བཀྱར་བྱས་པ་ཡིན་པས་པ་རོལ་པས་ཀྱང་དང་ལེན་
བྱེད་སྤྱོད་ལ། སྤྱོད་པ་གཞན་ཞིག་ནས་རང་གཞན་གཉིས་ལ་རྒྱས་ལོན་ན། །གང་
བསྐྱབ་བྱ་བ་ཐ་དག་འབྲུག། །ཅེས་པའི་ལེགས་བཤད་བཞིན་དུ། ང་ཆོས་རང་ཉིད་གྱི་
བྱ་བ་ལེགས་པོ་ཞིག་འཁྱོངས་པ་ལའང་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བར་འདོད།

དེས་ན་ང་ཆོས་ནམ་ཡང་སྒྲ་སྒྲིའི་ཆོས་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་ལྷ་ལོག་ལ། ལུ་སྟེགས་
པ་སོགས་སྤྲས་ཏེ་འདི་དག་ལ་རྒྱང་བཤེད་ནས་མི་འདུག་པར། འཛམ་གླིང་དུ་དར་
ཁྱབ་ཆེ་བའི་ཆོས་ལུགས་འདིའི་རིགས་ལ་རྒྱས་ལོན་བྱེད་རྒྱ་ནི་གིན་དུ་གཤམ་ཆེ་བར་
འདོད། དེ་བས་ཐེངས་འདིར་བདག་གིས་རིག་གནས་ཀྱི་ཟུར་གནས་ནས་སྒྲངས་ཏེ།
ལེ་ཁྲིན་ (པེ་ཅིན་སློབ་ཆེན་སྤྱི་དངོས་སྡེ་ཁག་ནས་མཐར་ཕྱིན་ཞིང་། ༡༩༥༩ ལོར་ཀྱང་
གོའི་སྤྱི་ཆོག་ས་ཆ་ན་རིག་ཁང་གི་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་གླིང་དུ་སློབ་སྦྱོང་བྱས།
༡༩༩༡ལོར་རབ་འབྲུམ་པའི་ལས་གནས་ཐོབ་ཐང་སྒྲངས། ༡༩༩༣ལོར་ཨ་རིར་ཕྱིན་

ཏེ་མེ་སི་ཀྲན་ཁུལ་གནས་སློབ་ཆེན་དུ་འབྲུམ་རམས་པའི་ལས་གནས་ཐོབ་ཐང་
ཟུངས། དེའི་རྗེས་སུ་ཕྱ་གཞུག་དུ་ཨོ་ཏེ་ཨོ་སློབ་ཆེན་ (Ohio University)
དང་ཉུའ་ཕྱོགས་གསོག་འཛིག་སློབ་ཆེན་(Case Western Reserve
University)གཉིས་སུ་བྱ་བ་བསྐྱབས། ༡༩༩༣ལོའི་རྗེས་སུ་མེ་སི་ཁང་ཞིན་
གསོ་རིག་སློབ་གྲིང་དུ་གསོ་བ་རིག་པའི་མང་གཞིའི་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་གེད་པའི་
ལས་ཀ་གཉེད།) གྲིས་བརྩམས་པའི་ཡུལ་གྱར་བའི་གདུང་འཕོད་ཀྱི་ཅེས་པའི་
གསུང་རྩོམ་ལ་གཞི་བྱས་ཤིང་། ད་དུང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་གང་མང་ལ་ཟུར་བཏུ་
བྱས་རྗེས། འཛམ་གླིང་གི་ཆོས་ལུགས་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཁ་ཆེ་ཆོས་ལུགས་
སྐོར་གྱི་རོ་སྟོད་མདོར་བསྐྱུས་འདི་སྐྱུར་སྒྲིག་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་འདྲ་བའི་གཅིག་ནས་
ཡིག་སྐྱུར་གྱི་རྒྱ་ཆ་ཆད་ཞན་པ་དང་། གཉིས་ནས་ཆོས་ལུགས་འདིའི་ཕྱོགས་སུ་ཆ་རྒྱས་
ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ལས་མེད་པས། བོ་ལོག་དུ་སོང་བ་དང་ནོར་འབྲུག་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་
སྐྱོན་གང་མང་ཞིག་འབྱུང་སྲིད་པས། རྣམ་དཔྱོད་ཡངས་པའི་གཟུར་གནས་
མཁེན་ལྡན་དག་གིས་སྤྲོ་གསང་མེད་པའི་སྐོན་སྐྱོན་བཞུགས་དང་མཇུག་སྐྱོན་གྱི་
དགོངས་འཆར་ལྟག་པོར་སྦྱོལ་རྒྱུའི་རེ་བ་སྙིང་ནས་བྲུ།